

Interreg

CENTRAL EUROPE

DEEPWATER-CE

European Union
European Regional
Development Fund

TAKING
COOPERATION
FORWARD

1. DEEPWATER-CE projekt első szemináriumma

2. 2020.10.08.

**Célzott felszínelatti vízutánpótlás, -új
lehetőségek az öntözésben**

Rotárné Szalkai Ágnes

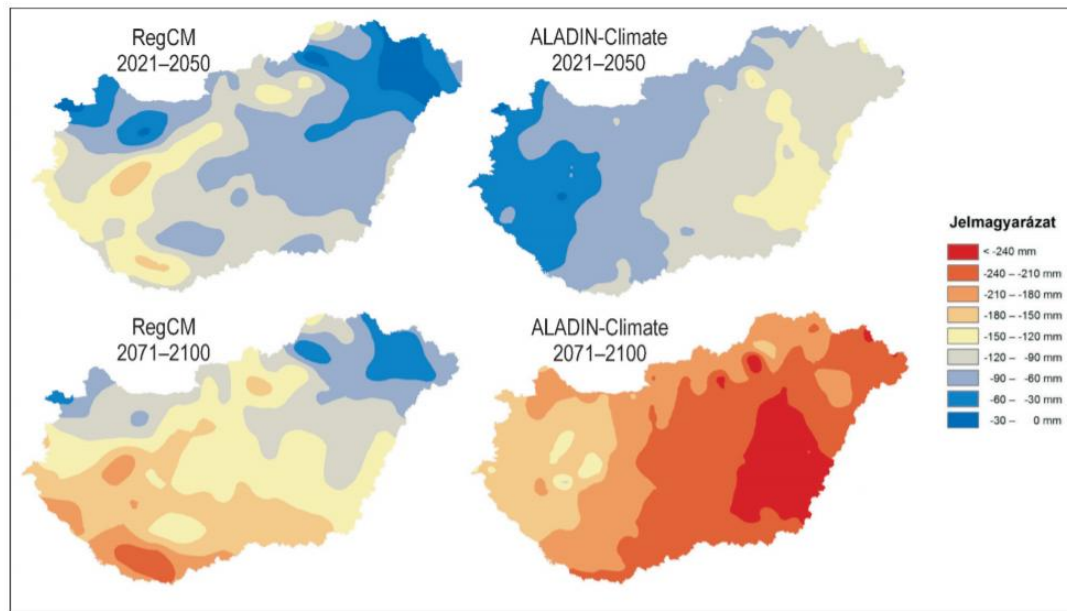
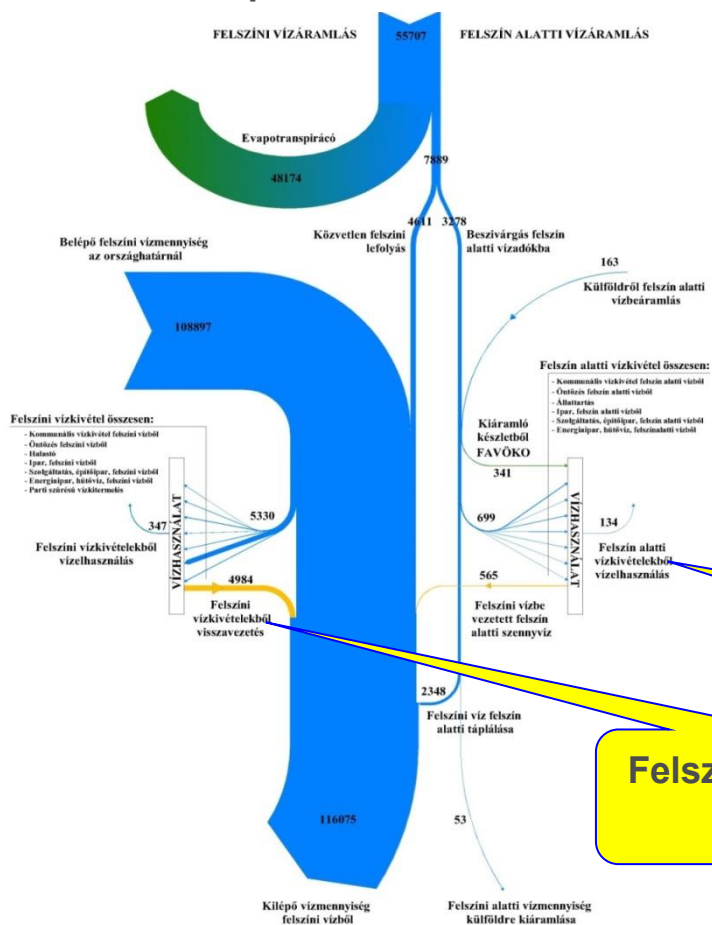
- Célzott felszín alatti vízutánpótlás (MAR) szükségsszerűsége és fogalma
- Történeti áttekintés
- Célok és feltételek
- Technikai megvalósítás – MAR típusok
- MAR rendszerek alkalmazhatóságának vizsgálata a DEEPWATER projektben

Klímaváltozás hatására növekvő vízigények

Vízmérlegben hazai eredetű készlet:
7 km³/év

Csapadék: 58 km³/év

Klimatikus vízmérleg várható változása
klímamodellek alapján

Felszín alatti
vízhasználat: 0,7 km³

Felszíni vízhasználat:
5,3 km³

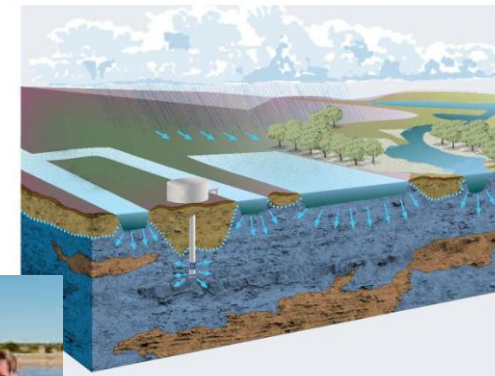
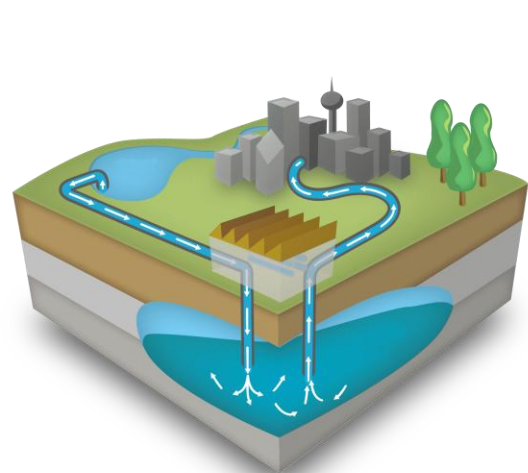
Célzott felszínalatti vízutánpótlás (MAR) szükségserűsége

Célzott felszínalatti vízutánpótlás (MAR) fogalma

Célzott felszín alatti vízutánpótlás (Managed Aquifer Recharge – MAR):

- A felszín alatti vízkészlet mennyiségi növelését, illetve vízminőségének javítását szolgáló módszerek együttese.
- Mesterséges folyamat, amely segítségével a rendelkezésre álló (többnyire felszíni) víztöbbletet a felszín alá jut, illetve növeli a felszín alá szivárgó vizek mennyiségét.

MAR rendszerek kialakításának céljai

- növeli a hasznosítható felszín alatti vízkészleteket
- elősegítik a felszín alatti víztest állapotának fenntartását,
- mennyiségi és minőségi védelmet nyújtnak
- mérséklik a kedvezőtlen környezeti hatásokat

A MAR rendszerek üzemeltetése elősegíti:

- A rendelkezésre álló víz (újra)felhasználását és tárolását
- A természetes víztisztítás előnyeinek kihasználását
- Csapadékvíz hatékony felhasználása
- Párolgási veszteség csökkentése -felszín alatti víztárolás előnyben részesítése
- Alacsony energiafelhasználás

A célzott felszín alatti vízutánpótlást és tározást az integrált víz- és vízgyűjtő-gazdálkodás stratégiai részeként kell kezelni.

- Első MAR rendszer: 1810. Glasgow – Perforált gyűjtőcső kialakítása a folyóvíz parti kavicssteraszából történő ivóvíz célú vízellátásra
- Európában elsőként Hollandia, Belgium, Svédország, Franciaország, Ausztria, Németország, **Magyarország** (1868. Budapest, Kossuth tér)
- Kezdetben két típus:
  - Partiszűrésű rendszerek
  - Felszíni beszivárogtató rendszerek
- 1960-as években kezdődik a kutakba történő visszasajtolási módszerek bevezetése

MAR rendszerek kialakításának feltételrendszere

Vízigény:

- Megnövekedett vízigény
- Klímaváltozás
- Környezeti igénybevétel
- Ivóvízbázisok védelme egyéb vízigények eltérő vízkészletekből történő hasznosításával

Víz utánpótlás:

- csapadék
- felszíni víz
- tisztított szennyvíz
- felszín alatti víz

Felszín alatti víztároló :

- porózus
- karsztos
- repedezett

MAR rendszer

- közcélú ivóvízellátás
- Öntözés
- Egyéb mezőgazdasági vízhasznosítás
- Ipari vízhasznosítás

MAR rendszerek csoportosítása

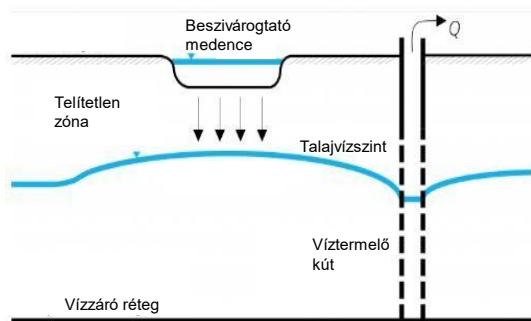
	Fő MAR típusok	Specifikus MAR típusok
Elsősorban a víz beszivárogatására irányuló módszerek	Felszíni beszivárogató módszerek	Csatornák és árkok
		Fordított lecsapolás
		Többletöntözés
		Árasztás
		Beszivárogató tavak és medencék
	Parti szűrés	Parti szűrés
	Kúton, aknán vagy fúrólukon történő utánpótlás	ASR/ASTR Sekély/ásott kúton, aknán keresztül történő injektálás
Elsősorban a víz felfogására, összegyűjtésére irányuló módszerek	Medermorfológia-módosítás	Meder horizontális kiterjesztése
		Utánpótlódást segítő gát
		Homok kitöltésű tározó gát
		Felszín alatti gát
	Esővíz és felszíni lefolyás összegyűjtése és felhasználása	Gátak és töltések
		Esővíz összegyűjtése háztetőkről
		Árkok

Szabó et al. 2018..

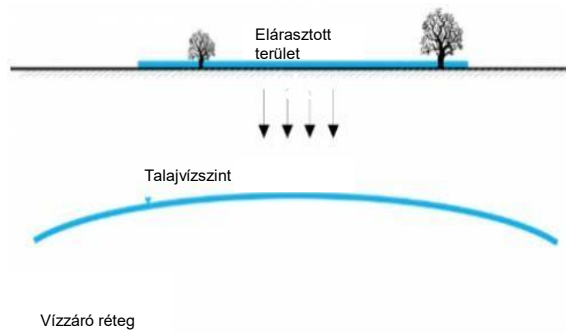

Vízbeszivárogtatáson alapuló módszerek

Beszivárogtató tavak és medencék

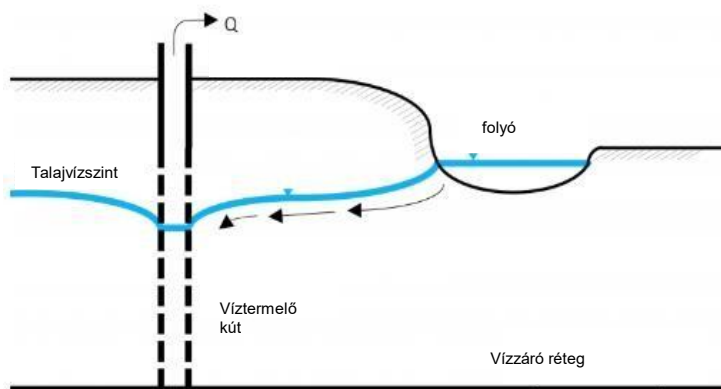
Árasztás

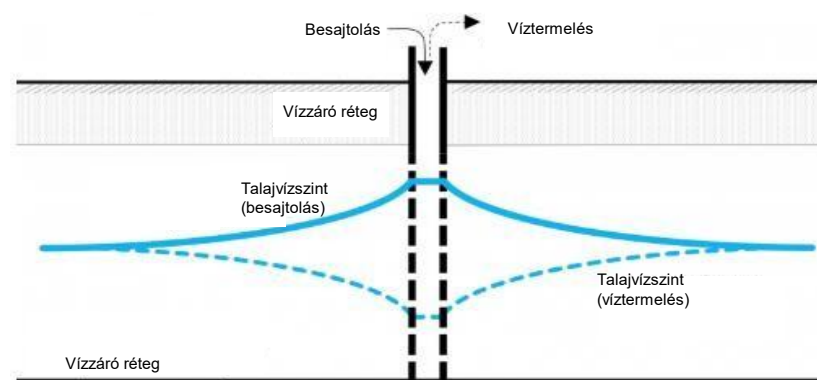
Beszivárogtató csatornák és árkok

Partiszűrészű rendszerek

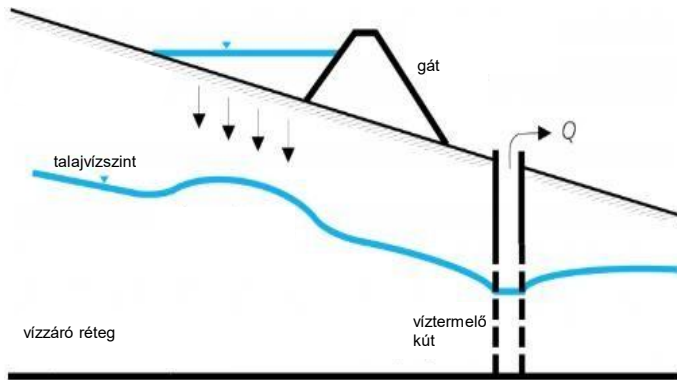

Betáplálósos módszerek

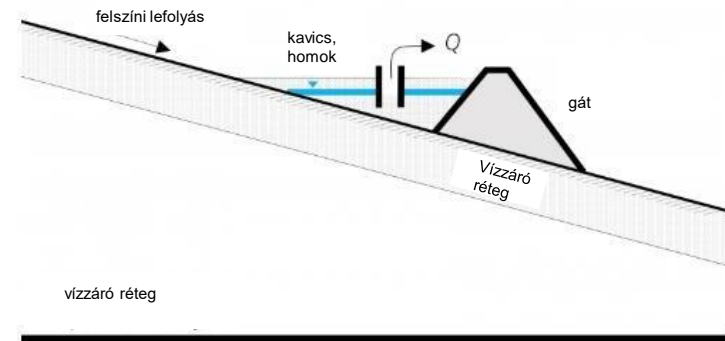

Medermorfológia módosításon alapuló módszerek

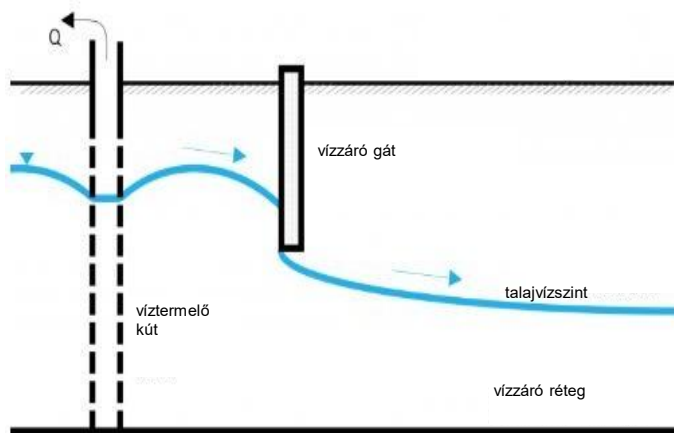
Utánpótlást segítő gát

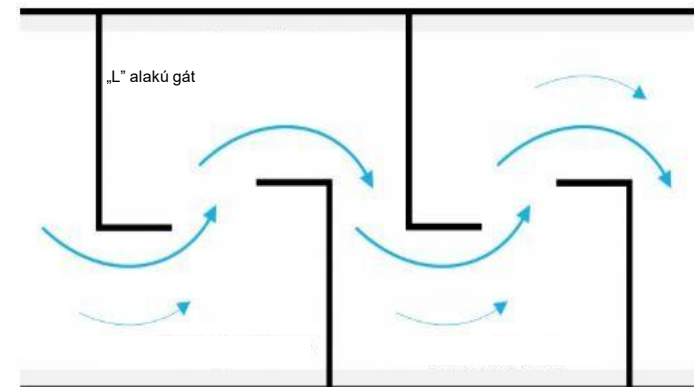
Homok kitöltésű tározó gát

Felszín alatti gát

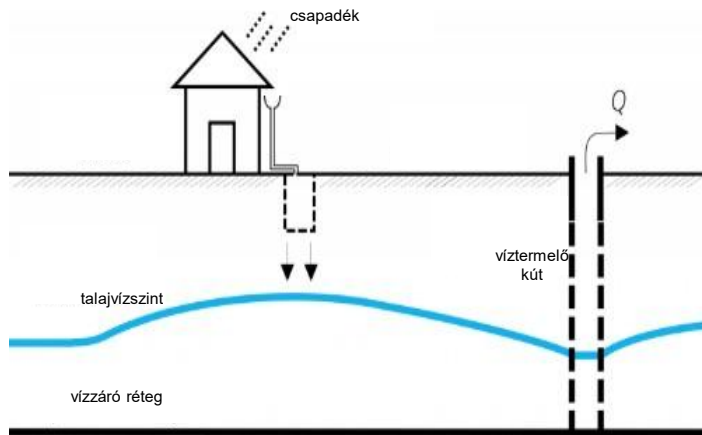

Meder horizontális kiterjesztése

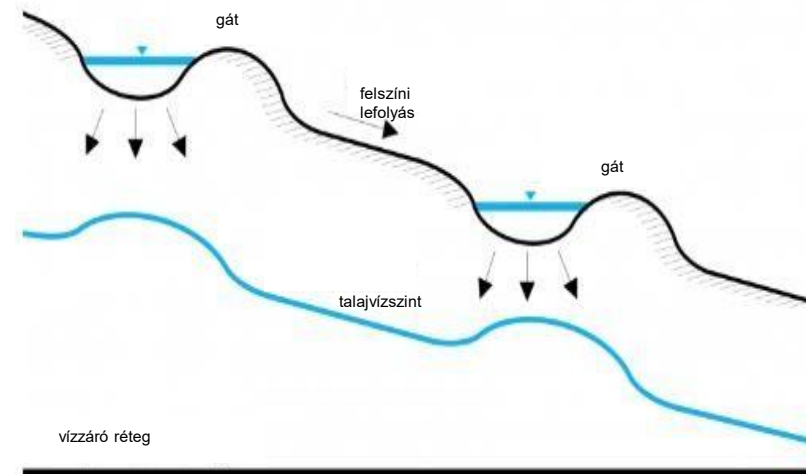

Csapadékvíz és felszíni lefolyás összegyűjtése

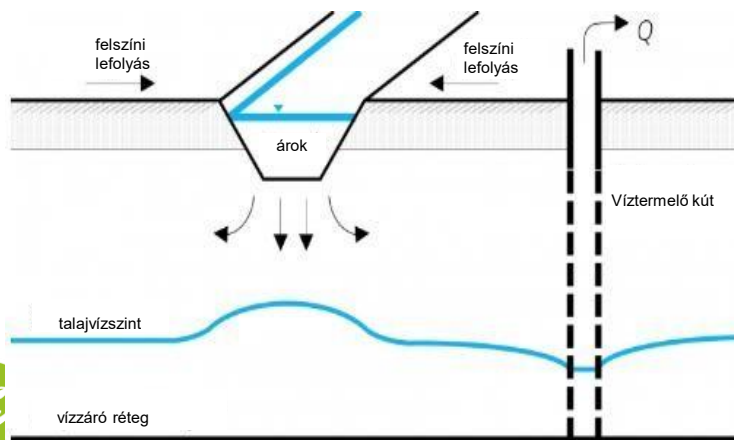
Esővíz összegyűjtése háztetőről

Gátak és töltések

Árok

DEEPWATER projekt bemutatása

Interreg
CENTRAL EUROPE

DEEPWATER-CE

European Union
European Regional
Development Fund

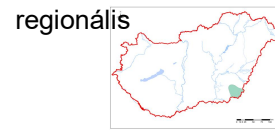
- Teljes cím: Célzott felszín alatti vízutánpótlási módszerek és alkalmazásuk feltételrendszerének kifejlesztése a klímaváltozás és a felhasználói érdekkonfliktusok által veszélyeztetett közép-európai vízkészletek védelme érdekében
- Futamidő: 3 éve (2019. 05. – 2022. 04.)
- Vezető partner: Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat
- Hazai Partnerek: Geogold Kárpátia Kft.; Országos Vízügyi Főigazgatóság (társult partner)
- További partnerek 6 európai országból (SK, PL, HR, DE, IT, NL)
- <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/DEEPWATER-CE.html>

A projekt az EU és a Magyar Állam társfinanszírozásából valósul meg.

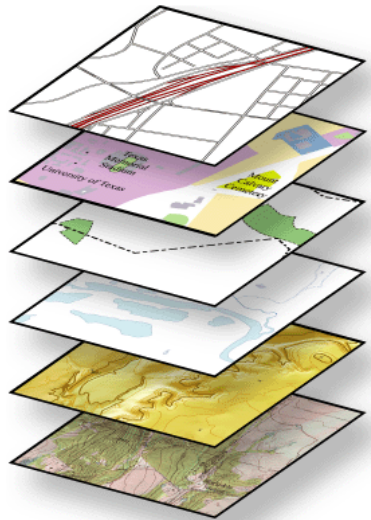
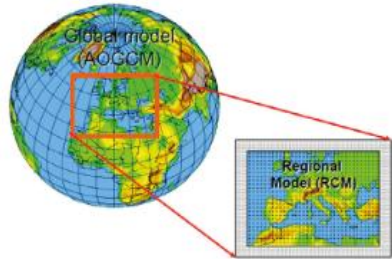

Döntéstámogató módszertani útmutató

Klíma

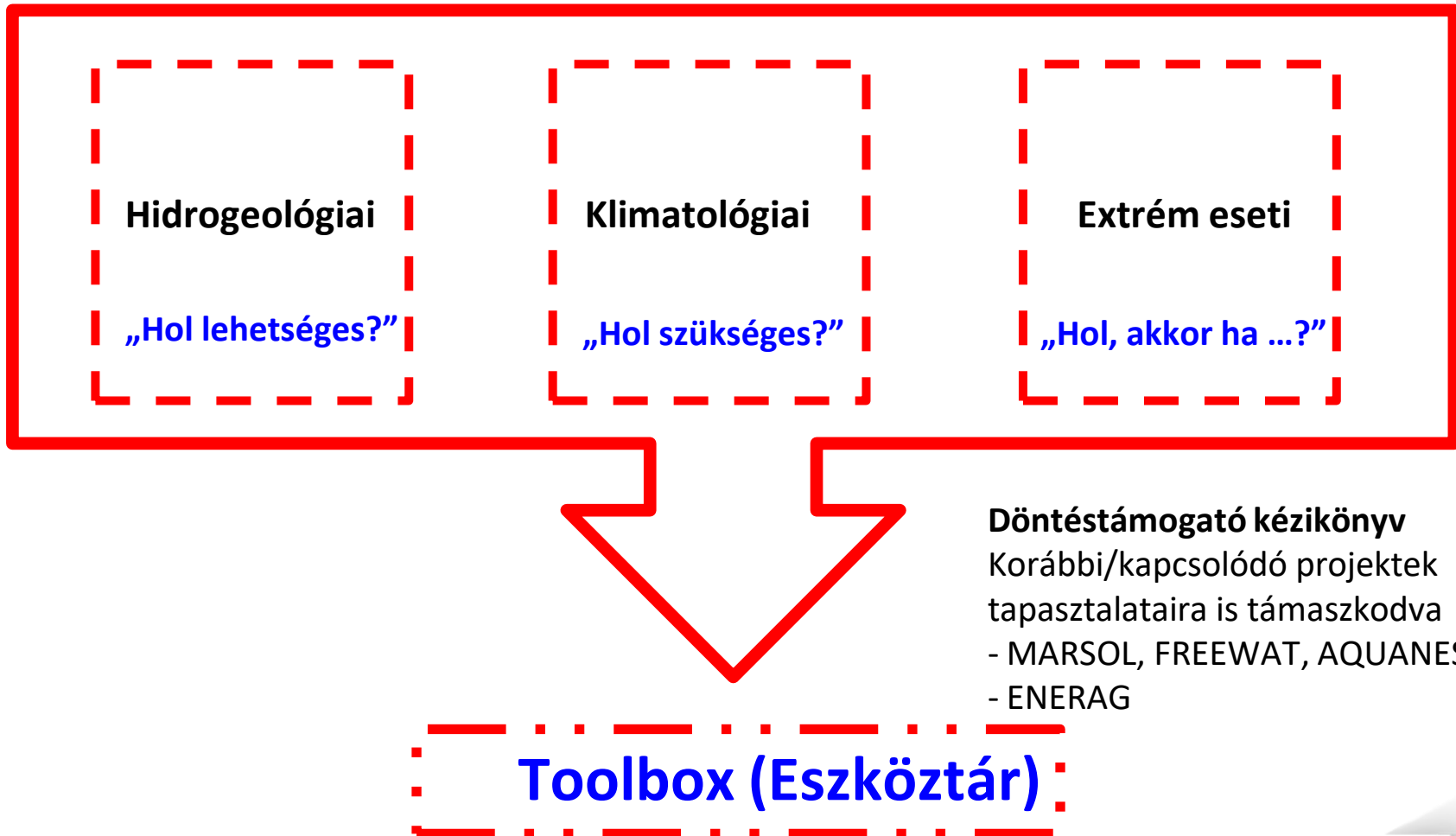

Ivóvíz

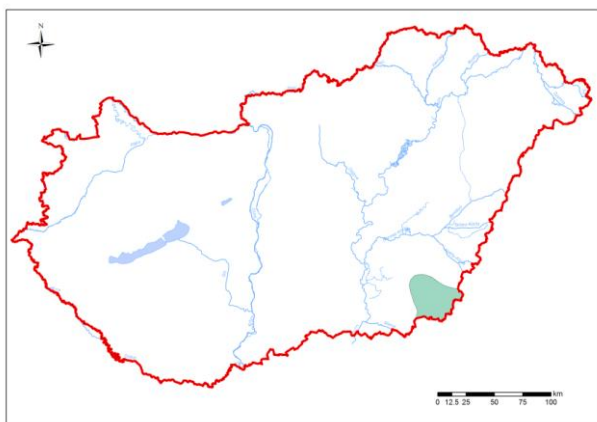

Mezőgazdaság

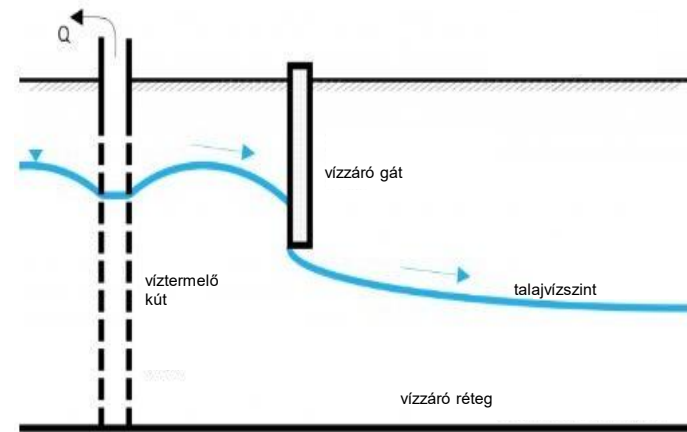

Mintaterület – Maros hordalékkúp

Felszín alatti gát

Köszönöm a figyelmet!

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/DEEPWATER-CE.html>

<https://mbfsz.gov.hu/futo-palyazatok/deepwater-ce>

<https://www.linkedin.com/company/deepwater-ce/>

